Tweede Jaargang. N° 2. Zondag 8 Januari 1928

De Mandelgalm

Katholiek-Vlaamsch-Nationaal Weekblad voor Iseghem en Omliggende

PRIJS per nummer 0,30

AANKONDIGINGEN
De prijs wordt bepaald in overeenkomst met het bestuur van 't blad.

Inschrijving op alle postkantoren
Een jaar 15,00 fr. 6 maand 8 00 fr.
3 maand 4,00 fr. - Buitenland 25,00 fr.

Opstel en Beheer, Marktstraat, 22, Iseghem
Verantwoordelijke uitgever:
Rob. Verhaeghe, Iseghem. Postrek. 2024.66

Alle mededeelingen moeten ten laatsten den Woensdag middag voor 't verschijnen van 't blad binnengezonden zijn.

PRIJS per nummer 0,30

Z. E. Kardinaal Van Roy tegen het Vl.-Nationalisme

Onlangs hield Z. E. Kardinaal Van Roey een aanspraak tot de bestuurders van de colleges van zijn bisdom.

De zakelijke inhoud van die aanspraak werd reeds vroeger in de Vlaamsch-nationale pers medegedeeld — wat naar onze meening een tactische fout was.

Daarin nu heeft Zijne Eminentie aanleiding gevonden om in het officieel orgaan van het aartsbisdom Zijne aanspraak in haar geheel te laten verschijnen.

De Brusselsche pers heeft dan voor de verdere verspreiding gezorgd, zoo, dat we ons nu zelf genoopt voelen om stelling te kiezen tegenover de uitspraak van den Kardinaal.

We zullen dat doen in volle vrijheid maar zonder bitterheid en op den eerbiedigen toon die past bij zoo'n controversie met de hoogste geestelijke overheid in den lande.

Het eerste deel van de aanspraak is gewijd aan de katholieke actie: Zijne Eminentie is hier op zijn eigen geestelijk terrein en we zullen ons wel wachten hier tusschen beide te komen.

Men duide ons echter eene enkele opmerking niet ten kwade.

Zijne Eminentie heeft het hier over « de noodzakelijkheid om de jeugd voor te bereiden tot de Katholieke Actie. » — Hij wenscht dat het Waalsche A. C. J. B. een Vlaamsch broertje krijgt.

Als we dan uit het tweede gedeelte van de aanspraak te hooren krijgen hoe vijandig Zijne Eminentie staat tegenover het Vlaamsch nationalisme, is het dan zekere vrees ons daarbij besluipt? Zal de leiding van het Vlaamsche A. C. J. B. geen opdracht krijgen om deze « katholieke actie » te gebruiken als wapen tegen het Vlaamsch nationalisme?

We hopen ten stelligste dat deze vrees ongegrond moge blijken, maar we aanzien het als een plicht onze Vl. nationalistische medestanders aan te manen in deze een waakzaam oog open te houden.

De Vlaamsch-nationale «utopie»

We hebben haast dit eerste deel van de aanspraak te verlaten — dat voor ons een glibberig terrein is vol voethangels en klemmen — om aan te landen op den door ons heel wat verleger bodem der politiek.

Wij citeeren eerst de woorden van Zijne Eminentie, naar de vertaling in « De Standaard » van Zondag 1en Jan. ll.

« Gij weet dat er in dit opzicht, in het Vlaamsche land een wezenlijk gevaar bestaat: ik bedoel 't Vlaamsch nationalisme, *dat ongelukkigerwijze nog invloed uitoefent op de intellectueele jeugd, hoewel alles aantoont dat die invloed geleidelijk verzwakt.* Ik treed hier niet in bijzonderheden aangaande het hersenschimmige van zijn politiek program: *voor degenen, die niet vrijwillig blind zijn is het duidelijk dat noch het land zelf, noch het buitenland zich ooit tot de verwezenlijking van dat program zullen leenen. 't Zijn droomerijen zonder kans op practische verwezenlijking....* »

We hebben in dit citaat de twee stellingen onderlijnd die Zijne Eminentie hier vooruitzet:

1) De invloed van het Vl. nationalisme op de intellectueele jeugd verzwakt.

2) Het Vlaamsch nationalism is een hersenschim.

Onze verzwakking

Bij nummer één teekenen wij aan:

We kennen uit eigen ervaring de toestand bij onze studenten.

Te Leuven b. v. zijn er twee honderd *betalende* leden aangesloten bij den Vlaamsch nationalen studiekring. Voor een jaar of vier waren er een twintigtal.

Voor een vier tal jaar bestond het minimalisme nog als doctrine: nu moet ge zoeken met een lantaarn bij klaarlichten dag om nog één Vlaming te vinden, die gelooft in de waarde van het minimalisme, als doctrine.

En zelfs zij die er nog in vertrouwen als methode, verminderen in aantal met den dag.

Weer staat het minimalisme voor een groote krachtproef: de oplossing van het « taalvraagstuk » in het leger.

Alles wijst er van nu af aan reeds op, dat het op dit terrein nog meer in gebreke zal blijven dan op het hoogeschool-terrein.

Denkt nu Zijne Eminentie dat Vlaanderen uit de reeks ontgoochelingen door het minimalisme bezorgd, geen conclusies weet te halen?

Na den wapenstilstand was het minimalistisch kamp veruit de sterkste vleugel van de Vlaamsche Beweging.

Op dit oogenblik is die toestand reeds omgekeerd ten onzen voordeele.

Een naaste toekomst zal heel de Vlaamsche Beweging in onze handen spelen.

De Vlaamsche Beweging zal nationalistisch zijn, of ze zal niet zijn.

Is ons politiek programma niet te verwezenlijken?

Vooreerst een voorafgaandelijke opmerking.

Elke nationale beweging debuteert als taalbeweging om dan tataal, noodzakelijk uit te groeien tot een politieke zelfstandigheid.

Waarom zou de Vlaamsche beweging uitzondering maken op dezen algemeenen regel?

We bevelen aan Zijne Eminentie de studie aan van de nationaliteiten beweging in Europa: daar zal hij merken dat we niets overdrijven als we spreken van « algemeenen regel. »

Als onze karige plaatsruimte ons dit toeliet zouden we dadelijk een tiental voorbeelden aanhalen uit de negentiendeeuwsche en twintigeeuwsche geschiedenis van Europa.

Deze ontwikkeling van taalstrijd tot nationale strijd is trouwens zoo van zelf waarheid en [illegible] stellen in de omheining van een [illegible] nalen staat.

Maar zegt Zijne Eminentie... noch het land zelf noch het buitenland zullen zich ooit tot de verwezenlijking van dat program leenen.

Laten we dat nader onderzoeken.

I. — HET BUITENLAND NIET.

Vooreerst voor de verwezenlijking van den Belgischen bondstaat of statenbond hebben we het buitenland niet noodig.

Frankrijk zou gewis zulke ontwikkeling met leede oogen aanzien — maar daartegenover staan Engeland, Holland en Duitschland, die deze verandering van zaken misschien niet ongenegen zouden zijn.

En de vernietiging van het huidige België en de oprichting op zijn puin van Groot-Nederland?

Wie zou in 1825 de « Belgische onafhankelijkheid » geen hersenschim hebben genoemd? Hadden tien jaar te voor Rusland, Engeland, Pruisen en Oostenrijk het Koninkrijk der Nederlanden niet gegrondvest en zich verbonden om elke revolutie den kop in te drukken?

En toch Eminentie!

Denk aan Ierland, een eiland aan de Westerzijde van Engeland zonder mogelijkheid van bondgenootschappen, in strijd met de geweldigste wereldmacht van de geschiedenis.

En toch Eminentie!

Denk aan Polen. Was de Poolsche onafhankelijkheid geen « hersenschim » nog in 1916?

Verloor Rusland den oorlog — geen onafhankelijk Polen.

Verloren Duitschland — Oostenrijk — geen onafhankelijk Polen.

Maar het mirakel gebeurde: ze verloren allemaal en de utopie van 1916 is een bodemvaste werkelijkheid in 1928.

En toch Eminentie!

De geschiedenis van de eenwording van Duitschland en van Italië is daar: daar is de scheiding van Noorwegen en Zweden. Bedenk dat in Aug. 1914 de Tjechische pers door den band zeer loyaal was en de « Maffia » een handvolletje utopisten tegenover de « werkelijkheidszin » van den bourgeois, staat de oude Romeinsche spreuk: « Fortuna audaces adjuvat! — de Fortuin begunstigt de durvers. »

En wie kon dat beter weten dan de Romeinen, Eminentie?

II EN HET LAND ZELF NIET.

Denk aan Palmen-Zondag en Goeden Vrijdag, Eminentie. Hallelujah en Crucifige.

Wat een ommekeer op een paar dagen is 't niet?

Zoovelen die in 1918 verwoed tegenover ons stonden, tegenover ons activisten — hebben reeds lang den steen laten vallen waarmee ze ons toen wilden steenigen.

Er voltrekt zich over heel Vlaanderen dag aan dag een groote verandering.

Brussel is beter ingelicht dan U dit zelf schijnt te zijn, Eminentie.

Die zijn niet zinnens ons aan ons eigen machteloosheid te laten sterven, die hebben geen vertrouwen in onze machteloosheid en daarom misbruiken ze in het Katholieke Vlaanderen de Kerk om ons er onder te krijgen.

Met gendarmen en gevangenis ging het niet.

Nu probeeren ze het andere.

We zullen trouwe christenen blijven, Eminentie, maar niet minder trouwe nationalisten.

En tegen ons nationalisme zullen de poorten van Brussel niets vermogen.

Wij zullen Vlaanderen winnen.

Onze wil zal Vlaanderen doorzielen.

En als Vlaanderen wil, wil met een mannelijken koppig-Vlaamschen wil, dan komt onvermijdelijk de gelegenheid om dezen wil den vasten vorm te geven van een blijde werkelijkheid.

Wij zullen winnen, Eminentie.

Omdat wij willen.

En omdat de Vlaamsche Belgen tegenover onzen Wil niets kunnen stellen dan hun moe gebaar naar de Belgische werkelijkheid van vandaag en den moeden zucht: « Hersenschim. — Hoe zult ge dat verwezenlijken? »

Omdat wij willen, Eminentie.

« Onze » aphorismen of te kernspreuken.

Zijne Eminentie zou onze « droomerijen laten sterven aan haar eigen machteloosheid, gaf men haar niet dikwijls [illegible] en werden zij niet met onverdedigd[illegible]

Zijne Eminentie eert dan « twee van zijn kernspreuken, die men de jeugd onophoudelijk in de ooren doet klinken ».

Onze eerste kernspreuk zou luiden:

« Alles wat men voor Vlaanderen doet, is een daad van godsdienst ».

Sedert den wapenstilstand heb ik honderden artikels geschreven in de Vl. nationale pers: ik herinner me niet ooit die kernspreuk te hebben gebruikt.

Ik heb veel artikels gelezen van G Van Severen, adv. Borginon, H. Vos, H. Van Puymbroeck, enz. enz., een massa van ongeteekende artikels daarbij en..... ik herinner me niet dikwijls deze « onze » kernspreuk te hebben ontmoet.

Want we zijn het in deze volledig eens met Zijne Eminentie: *dit aphorisme is valsch.*

Godsdienst en politiek, ook Vlaamsche politiek, zijn niet te vereenzelvigen.

Maar waarom vereenzelvigd de geestelijkheid dan zoo dikwijls Godsdienst en Belgische politiek tegen ons?

Moeten we deze passage uit de aanspraak van Uwe Eminentie opvatten als een verloochening van de brochure van den Z. E. H. Kan. Van der Meersch en van sommige brieven van den Z. E. H. Deken Camerlinck van Oostende?

We zouden daar zeer gelukkig om zijn?

Wees Vlaming, dien God Vlaming schiep.

Zijne Eminentie legt ons een tweede « kernspreuk » ten laste.

Ze luidt:

« God heeft ons als Vlamingen geschapen: men kan zijn natuur niet loochenen — Dieu nous a créés flamands: on ne peut nier sa nature ».

We meenen dat De Standaard hier slecht vertaald heeft: « peut » moest hier naar ons inzicht worden vertaald niet door « kan » maar door « mag ».

En Zijne Eminentie gaat voort:

« Welke beteekenis kan deze stelling hebben, tenzij deze: God deed ons uit Vlaamsche ouders geboren worden?

Maar als die ouders hunne kinderen in 't Fransch opvoeden vergrijpen zij zich aan geenerlei recht: « Contra jus naturale esset, leeraart de heilige Thomas van Aquina, si puer, antequam habeat usum rationis, a cura parentum sustrahatur, vel de eo aliquid ordinetur invitis parentibus. — Wat wij vertalen: Het zou tegen het natuurrecht indruischen wanneer een kind voor de jaren van verstand onttrokken werd aan de zorg der ouders of wanneer aan dit kind iets zou worden opgelegd, waarmede de ouders zich niet kunnen vereenigen. » 't Blijft echter wel verstaan dat deze opvoedingsmacht, aan de ouders toegekend, wordt beperkt door zekere liefdesverplichtingen jegens hunne kinderen en soms jegens de samenleving. »

Weerom zijn we heelemaal akkoord. De wekroep van vadertje Gezelle: « Wees Vlaming dien God Vlaming schiep ». Kan niet verplichtend worden gesteld op straf van zonde.

Maar waarom zou aan ons dan op straf van zonde — zie de brochuur van Z. E. H. Kan. Van der Mersch voornoemd — kunnen opgelegd worden Belg te zijn?

En waarom als het indruischt tegen het natuurrecht iets op te dringen aan een kind, waarmede de ouders zich niet kunnen vereenigen, wordt er dan aan onze jongens in de colleges opgelegd Fransch te spreken « a coup de signe »?

Waarom worden onze meisjes dan stelselmatig door Franschdolle nonnekens verfransch?

Of geldt het natuurrecht alleen voor franskiljoneerende Belgen en niet voor de Vlamingen?

Wij vragen niets beter dan dat al die « politieke doodzonden » uit den Mechelschen cathechismus verdwijnen, dat men ophoudt van den godsdienst een politiek wapen te maken.

Wij zijn bereid, niet alleen om persoonlijk ook in de toekomst als in het verleden angstvallig alle misbruik van godsdienstige argumenten te vermijden, maar ook om onzen invloed bij onze geestgenooten te gebruiken, ten einde ze te doen afzien van alle soortgelijke wanen, maar mogen we dan hopen dat onze geestelijke overheid, ik zal niet zeggen oneerbiedig genoeg, ons voorbeeld zal volgen, maar ons ook in deze het voorbeeld zal geven?

Wij begrijpen terdege de kiesche positie van de geestelijke overheid in het, helaas, nog altijd Belgische Vlaanderen.

[illegible] zij tegenover de Belgische staat zich niet kan onttrekken aan zekere verplichtingen.

Wij vragen alleen dat onzen godsdienst, die ons even lief is als aan om het even welken Belg, veilig zou worden gesteld boven het rumoer van den nationaliteitenstrijd hier te lande.

Een laatste beschuldiging.

Zijne Eminentie zegde nog:

« Voegen wij hierbij dat de hoofden dezer ideeënbeweging trachten bij de jeugd een geest aan te kweeken van ontevredenheid, wrevel, verzet, wantrouwen tegen de bisschoppen, wie ze ook mogen zijn en ook tegen de priesters en zelfs tegen de seminaristen. »

Die beschuldiging is zoo oud als de Vlaamsche studentenbeweging — de superior van Rodenbach preekte reeds tegen l'esprit de Systeme! — en die beschuldiging is gegrond.

Toen wij in de studentenbeweging stonden wilden ook wij — officieel — geen seminaristen aan ons hoofd, al leefden we met velen onder hen op zeer vriendschappelijken voet.

En deze seminaristen waren het met deze, onze houding te hunnen opzichte ten volle en roerend eens..... en wie de toestanden in Vlaanderen kent, zal niet eens naar de verklaring vragen. Ja, we zijn ontevreden met de bestaande wantoestanden en wij willen die veranderen.

Dat wilden de flaminganten voor den oorlog, dat willen de nationalisten nu.

Wrevel kweeken we niet, maar verzet wel tegen alle pogingen, die er op gericht zijn het levensrecht van Vlaanderen te ontkrachten.

En wantrouwen, ja wantrouwen ook...

Hadden wij bij het verschijnen van de bisschoppelijke onderrichtingen van 1906 geen verzet gepredikt, geen wantrouwen, geen ontevredenheid, zou Zijn Eminentie de Kardinaal dan in 1927 beloofd hebben dat er te Leuven — in strijd met de uitspraak van twintig jaar geleden — een Nederlandsche universiteit zou verrijzen?

We kweeken geen wantrouwen, verzet of ontevredenheid tegen den bisschop als bisschop, maar tegen den Belg die op den bisschoppelijken zetel zit, tegen den Belg die aan het hoofd staat van het vrij onderwijs in Vlaanderen.

Laat Zijne Eminentie metterdaad bewijzen dat het hem ernst is met dezen zin uit zijn aanspraak: « nochtans zonder ook in het minst afbreuk te doen aan de liefde voor de Vlaamsche taal en aan de gehechtheid aan de Vlaamsche cultuur » en Hij zal ondervinden dat alhoewel « hij niet instemt met de zoogezegde Vlaamsch nationale gedachte, » Hij niet zal uitgekreten worden als « vijand van Vlaanderen. »

Eminentie, wij hebben op uwe colleges uwe principaals ofte superiors gekend, we hebben op uwe universiteit, uwen Waalschen rector gekend en in het latere leven zijn we op uwe dekens en op uwe pastoors gebotst...

Eminentie, we vragen niets beters dan te mogen, te kunnen vertrouwen.

We konden niet, Eminentie, zonder onze « zoogezegde » Vlaamsch nationale overtuiging te verraden.

Als onze geestelijkheid minder opkeek naar Brussel en meer begaan was met hare Vlaamsche kinderen, Eminentie, er zouden geen meer vertrouwvolle kinderen zijn, dan uwe Vlaamsche kinderen.

Maar zelfs als onze vader afstand van ons Recht eischte, we zouden hem ons Recht niet afstaan.

Want Recht is duurbaarder dan een vader. Recht alleen maakt het leven waard geleefd te worden.

A. D'HAESE.

Uit onzen Pijlkoker

We teekenen aan

In zijn antwoord aan den heer D'Haese — dat deze in ons volgend nr beantwoorden zal — bekent de heer Vindevoghel, volksvertegenwoordiger, in « 't Volk van Ronse »:

« Het Vlaamsch nationaliteitsstreven is schoon; van de zuiver politieke « kwesties is 't de voornaamste; al 't andere duurt zijn tijd en vervormt en « vergaat; dat blijft; 't is het eenige hoofdzakelijke in onze politiek en waardig « door een ontwikkeld mensch met hart en ziel aangekleefd te worden. Wie « dat niet voelt, is een ontwortelde of een politiek uitbuiter. In alle landen en « in alle tijden was dat gevoel het kenschetsende van den grooten staatsman. »

De noodzakelijkheid van een zelfstandige Vlaamsche partij

Onze algemeene voorzitter, de heer H. Van Puymbrouck besloot zijn Nieuwjaarartiekel in « De Schelde » met volgende conclusie:

« Zoolang de Vlamingen van den Katholieken Vlaamschen Landsbond niet zullen hebben geleerd, dat Vlaanderen zijn eigen zelfstandige partij of partijen moet bezitten, los van alle Waalsche medezeggenschap, partij of partijen, wier gekozenen onder bestendige controol staan van hun mandaatgevers — en wat de verdediging van de Vlaamsche belangen betreft, onder het gezag van een extra parlementaire leiding, — zoolang ook zal het parlement hun slechts nederlaag na nederlaag brengen. Vlaanderen moet zichzelf redden. Om dit te kunnen is het een conditio sine qua non, dat het zelfstandig weze, ook in zijn politieke partijen. Het rijk van Vlaanderen is in ons, in onzen zelfstandigheidswil. »

In Limburg kwam door de dood van Mgr Deploige een provinciale senatorszetel open.

De meerderheid van de katholieke provincieraadsleden besloot den heer Ramaeckers, volksvertegenwoordiger, voor te dragen.

Maar de minderheid van de katholieke provincieraadsleden — franskiljonsche conservateurs — stoorde zich aan niets en stemde met de liberalen en de socialisten voor den Limburgschen voorvechter van het franskiljonisme, den heer Janssens.

En de katholieke meerderheid? En de Vlaamsche Bond van Limburg?

De knechten zwijgen als de meesters gesproken hebben!

—o—

Mannen die 't doen.

De Standaardmenschen hebben de hand kunnen leggen op Dr Laporta's studententijdschrift « De Student », en hebben er een doole minimalistische mol van gemaakt, zonder de minste invloed in de Vlaamsche Studentenkringen.

« De Blauwvoet » en de « Vlaamsche « Vlagge » zorgen er voor dat thet Standaard vergift geen verwoestingen aanricht onder de studeerende jeugd van Vlaanderen.

Nu, iedermaal dat « De Student » verschijnt, wijdt de Standaard er een zeer lovend artikel aan en wijst iedermaal op « een kentering ten goede. »

Als onze lezers weten: de Standaardmenschen hebben geen zin voor humor en de heer Aug. Van Cauwelaert, broeder van den Antwerpschen burgemeester en poëet van bleeke maneschijn-poëzie, schrijft een artikel over « de mannen die 't doen. »

Arme jongen!....

Hoe het militair accoord tot stand kwam.

Bij de bespreking van het legercontingent voor 1928 heeft minister Jaspar nog eens getracht de meer dan gewettigde onrust van Vlamingen in zake het militair accoord met Frankrijk te sussen.

Dr. M. Cordemans (Dr. Heussy) antwoordt zeer gevat in he Standaardnummer van 24 Dec. 1927:

Tegenover zijn woorden stellen we echter de verklaring van generaal Maglinse, in 1920 afgelegd en waar de heer Vandervelde heeft aan herinnerd, dat het aangegane accoord ons zedelijk verplichtte den achtienmaandendienst te huldigen.

Tegenover zijne woorden staan de duizend en een artikelen uit Fransche en Franco-Belgische organen, waarin het Fransch-Belgisch « bondgenootschap » werd gehuldigd.

Tegenover zijne woorden staan de verklaringen van maarschalk Pétain, die te Dinant het pond vleesch kwam opvorderen in 1920 beloofd, [illegible] regeering los te krijgen. De heer Jaspar zal zich dit alles zeer goed herinneren. Hij weet hoezeer er te Brussel is geaarzeld alvorens deze hypotheek op onze nationale en militaire zelfstandigheid is toegestaan. En hij zal ons niet tegenspreken, wanneer wij bevestigen, zooals Zondag l.l. ter zitting van den K. Vl. Landsbond is verklaard dat het militair accoord van 1920 door België is onderteekend in ruil voor een vrije hand in Luxenburg! Een dergelijke handel moet het land reeds achterdochtig stemmen. Hij wijst echter in de ruimste mate uit, voor al wie weet wat de Franschen sedert het wapenbestand en niettegenstaande de afspraak met de minister Ribot in dit gewest hebben nagestreefd en verricht, welk een hooge prijs hier is betaald om het militair accoord met België er door te halen.

Zeer goed maar... wat een afstand tusschen deze woorden en de daden van de Standaard menschen in het Parlement!

—o—

Brieven uit 't buitenland

We ontvingen volgend schrijven uit 't buitenland:

« Gaarne zou ik u wel van tijd tot tijd wat nieuws laten weten uit 't zwarte land doch, ge weet beter of toch zoo goed als ik dat we, bij 't minste dat we de franskiljons hier in den weg leggen, in onze loopbaan worden gebroken. En toch zal de tijd komen dat ik u in den strijd voor recht zal helpen, dan zult ge de waarheid hooren hoe ze de Vlamingen hier kortwieken..... »

Een schrijven uit Frankrijk:

« .... Den komenden Zomer kom ik met mijn familie naar ons geliefd Vlaanderen terug; ik kan niet langer het onrecht blijven verdragen onzer goede Fransche broeders die ons hier bestelen met de macht. Als men die publieke dieven voor 't gerecht vraagt, schrijven zij nen brief naar den rechter en alles is gedaan; men mag dan schrijven naar consul en naar minister van Buitenlandsche zaken, niets kan baten, men is toch maar n'n vreemdeling. Gelief mij vier amnestiekaarten en vier zesmaandendie stkaarten te zenden...

Dergelijke toestanden zijn morgen niet mogelijk als onze arbeiders, een staat hebben *die zich om* zijn Vlaamsche onderdanen bekommerd.

—o—

Beulemania.

In de vereeniging der Brusselsche advokaten sprak onlangs M. Paul Struye over Jan Frans Vonck, den advokaat revolutionair uit den Brabantschen opstand.

In zijn rede haalt hij aan dat « *van de 1100 advokaten die bij de balie van Brussel zijn ingeschreven acht tienden misschien zich niet kunnen uitdrukken in de taal van de helft der bevolking.*

VRIJE TRIBUUN

Antimilitarisme en Vl. Legerdivisies

In zake anti militarisme gaan niet alle Vlaamsche nationalisten even ver.

Er zijn, wat ik zal noemen, principlee e antimilitaristen die tegen elke legervorming zijn, waar en in welke omstandigheden ook en er zijn voorwaardelijke antimilitaristen die tegen elke versterking van België zijn, door het verstevigen van het leger maar die wel zouden voelen voor landsverdediging eens dat Vlaanderen zijn politieke zelfstandigheid zal veroverd hebben.

De vraag van het oogenblik nu is: kunnen de principieele antimilitaristen te zamen met de voorwaardelijke antimilitaristen ijveren voor het bekomen van Vlaamsche legerdivisies in het huidige Belgisch leger.

We gelooven van ja en we zullen ons betoog in dien zin zoo kort en zakelijk mogelijk houden.

Het doel van het antimilitarism is minder gericht tegen het leger, wel tegen de oorlog.

De antimilitarist is niet gekant tegen het oprichten van flinke politie of gendarmerieafdeelingen: Die zijn er immers noodig om wat we zullen noemen, den private vrede te bestendigen, den vrede tusschen de individuen.

Ik stel me dus voor dat de principieele antimilitarist ook niet zou gekant zijn tegen het vormen van een internationale weermacht, die zou desgevallend gehoorzamen aan een soort superstaat — laten we aannemen, een consequent uit gebouwden Volkenbond — om den internationalen vrede tusschen de verschillende staten te waarborgen.

Het doel van den antimilitarist — ten minste als hij met zijn voeten op den beganen grond staat — moet dus zijn de vrede, het vermijden van oorlog.

Zou het inrichten van Vlaamsche legerdivisies in de gegeven omstandigheden de vrede bevorderen en de vredesgedachten in België en in West Europa?

We meenen op die vraag te kunnen antwoorden met een klinkend ja.

Nu is België, door een militair accoord met Frankrijk, een vassaalstaat van dit land.

Het Belgisch leger versterkt op dit oogenblik de reeds geduchte en best uitgebouwde militaire oorlogsmachine die in Europa bestaat.

De meedoogenloos imperialistische polititiek die Frankrijk sedert 1918 in Europa voert zou onmogelijk zijn zonder die sterke Fransch-Belgische weermacht.

Ontneemt aan Frankrijk de vaste zekerheid dat het altijd en in alles op het Belgisch leger mag rekenen en ge verzwakt de laatdunkendheid, de aanmatiging van het Fransche imperialisme en ge dient den vrede als ge aanneemt dat in laatste instantie vrede, om duurzaam te zijn, moet gebouwd zijn op rechtvaardigheid [illegible] kunnen we schijnlijk niet.

Maar er is een ander middel dan de opzegging om politieke verdragen en akkoorden te niet te doen: toestanden scheppen van dien aard, dat alhoewel blijvend op papier, het verdrag of het accoord feitelijk waardeloos wordt. Zonder de franschdolle geest die heerscht in de Belgische machtskringen, zou dat accoord met Frankrijk waarschijnlijk niet gevaarlijk zijn voor de zelfstandigheid van den Belgischen Staat.

Het is mogelijk dat er in dit accoord niet zoo bijster veel staat dat een direkte bedreiging vormt voor de hoogergenoemde zelfstandigheid.

Maar zij die op een bepaald oogenblik zullen te oordeelen hebben over het intoepassingtreden van de clausulen van dit geheim accoord, zijn zelf zoo Franschgezind dat we ons iedermaal er mogen aan verwachten dat ze eerder op Frankrijk zullen denken dan op Vlaanderen.

Wie zijn de twee machten die in tijd van internationale crisis er zullen over beschikken of het accoord België verplicht aan de zijde van Frankrijk in den oorlog te gaan?

Deze twee machten zijn: het leger en Brussel.

« En de regeering? » hoor ik u vragen.

Als de regeering mee wil beslissen in den zin gewenscht door het leger en door Brussel, dan heeft de regeering, op zoo'n oogenblik, ook een stem in het kapittel.

Maar de regeering die op zoo een oogenblik van oorlogscrisis hier in het Westen zou willen beslissen tegen de Franschdolle gevoelens van het leger en van Brussel in, zou weggeborsteld worden op 24 uren tijd.

Ik verwijs naar het experiment Poullet-Vandervelde... en er was geen oorlog in de lucht.

En de regeering zou een enorme parlementaire meerderheid mogen achter zich hebben en heel Vlaanderen zou de regeering mogen steunen.

Vijftig duizend Brusselaars manifesteerend in de straten van Brussel en gerug steund door een mopperend officierenkorps, zouden een sterker gewicht in de schaal geven dan twee millioen Vlamingen, verstrooid over zooveel honderd dorpjes en kleine steden.

Eerst wanneer die twee of drie of vier millioen Vlamingen een gebalde kracht voor zich hebben in den vorm van een Vlaamsch officierenkorps, van een Vlaamsch leger, eerst dan krijgen de Vlamingen een stem in het Kapittel.

En deze stem zou noodzakelijkerwijze zijn een stem voor den vrede.

De Waal staat natuurlijkerwijze door taal en cultuur aan de zijde van Frankrijk.

Ook voor den Waal en voor den verfranschten Brusselaar beteekende Versailles evengoed als voor den Franschman zelf, verhoogde macht, verhoogd gezag, invloed en welstand.

Zij hebben belang bij het instandhouden van den huidigen voor alle niet Fransche volken onhoudbare toestand in West- en Oost-Europa.

De Vlaming om wille van zijn levensbelangen zelf, is te vinden voor een vergelijk tusschen de volken, het eenige middel om de vrede te grondvesten op een solieder basis, dan waar hij nu op [illegible] divisies zou op een klare en ondubbelzinnige wijze te Parijs geinterpreteerd worden als een opgeven door België van zijn vassaliteitspolitiek tegenover Frankrijk.

En Frankrijk zou daardoor genoopt worden een toontje lager te zingen in het Europeesch concert, dat sedert haast tien jaar ons de ooren verscheurt.

Daarom meenen we dat alle Vlaamsche nationalisten met geestdrift moeten deelnemen aan den werftocht voor Vlaamsche legerdivisies.

EN DE ongelukkken en staan niet stil: De dokter had Van Pimpelen een vermageringskuur voorgeschreven: twee dagen vasten, dan gedurende de drie volgende dagen, 's morgens en 's avonds, een glas citroenwater en de helft van een pekelharing.

De vijfde dag kon Van Pimpelen bijna niet loopen, en het was in dien toestand dat hij een bedelaar ontmoette.

— Mijnheer, zei de man, ik heb sinds gisteren bijna niet gegeten.

— Sinds gisteren? zei Van Pimpelen, maak dat je wegkomt. of.... ik eet je op!

WAAROP Stance aan 't roepen valt dat de pap op tafel staat en als Spectator zich niet spoed te komen, de bengels heel den boel naar binnen werken (gevolg van de kou). Dan maar voor deze week de pen neergelegd en den lepel aangenomen.

SPEKSNUFFEL.

De negende Bedevaart naar den IJzer

Het Komiteit der Bedevaart naar de Graven van den IJzer wenscht aan de belangstellende een gelukkig Nieuwjaar en roept alle Vlamingen op, om op ZONDAG 19 OOGST 1928 deel te nemen aan de 9de Bedevaart welke als naar gewoonte te Diksmuine zal plaats hebben.

In den voormiddag wordt het reuzenvoetstuk van Vlaanderens IJzermonument onthuld en in den namiddag heeft een grootsche ZANNEKIN HERDENKING plaats zulks bij gelegenheid van de 600e verjaring van den slag van Kassel. De historische gebeurtenissen zullen plastisch voorgesteld worden door de turnvereeniging Ganda, onder de leiding van Prof. Dr Verdonck, voor ieder van de veertien uit te beelden tafereelen zal een toelichtende tekst, door de h. De Vleeschhouwer van Nieuwpoort vervaardigd, bij middel van luidsprekers aan de toeschouwers overgeseind worden; een bijzondere muzikale begeleiding, door Renaat Veremans geschikt, zal ieder tafereel onderlijnen.

Het past dat de Vlamingen den slag van Kassel waar 20.000 Vlamingen onder 't geleide van Zannekin sneuvelden, waardig herdenken. De gesneuvelden van Kassel moeten ons zoo dierbaar zijn als die van Groeninghe en die van den IJzer!

HET KOMITEIT.

Ohe Vlamingen!

Hoe gij uw bond 't best kunt tegenwerken?

1. Ga nooit naar een vergadering, maar als ge toch eens gaat, kom dan vooral veel te laat.

2. Als het weer niet schoon genoeg is, denk er dan zelfs niet aan om te gaan.

3. Gaat ge eens een enkele keer naar de vergadering, maak dan aanmerkingen op het werk van het bestuur en leden, be- [illegible] gebuur te praten, of door minachtend te kijken.

4. Neem nooit een ambt in uw plaatselijk bestuur aan. 't Is veel gemakkelijker van te beknibbelen, dan het zelf te moeten doen.

5. Wees daarom niet te min beleedigd als ge niet gekozen wordt; wordt ge echter wel gekozen, ga dan nimmer naar een vergadering van 't bestuur.

6. Mocht ooit het bestuur naar uw meening vragen, zeg dan dat ge het woord niet hebt gevraagd. Is echter de vergadering afgeloopen, vertel dan aan iedereen die het hooren wil, hoe het uws inzien had moeten zijn.

7. Doe nooit iets meer dan hoogst noodzakelijk is; maar als andere leden meer doen, zet dan een mond open over het werk, en tracht alles af te keuren.

8. Zijt ge leider der besprekingen, vraag dan nooit naar de meening van uw aanhoorders, zeg het maar al alleen, en zoo iemand u durft onderbreken om 'n keer zijn gedachte te zeggen over uwe zienswijze snijd hem maar dadelijk het woord af, praat maar altijd voort om uw eigen zienswijze op te dringen en aan niemand de gelegenheid te geven daartusschen ook zijn woordje te zeggen.

9. Betaal de bijdragen zoo laat mogelijk, of, als het even kan, heelemaal niet.

10. Maak u nooit druk over het aanwerven nan nieuwe leden.

Zeg maar: « Laten zij dat maar doen ».

Uit een vlugschrift der vlasbazen.

Uit den Wanmolen

LIJK HET KAF EN LIJK HET GRAAN VLIEGT HIER ALLE NIEUWS VANDAAN

Met nen zucht van verlichting heeft ons Stance de laatste nieuwjaarswenschen de deur uitgekregen.

Van Anne Mie, heur zusterskind had ze nen brief gekregen dat de sloor ons een goede gezondheid wenschte en dat heur klein Lowieken voorgisteren van de trappen was gevallen, wat de reden was waarom zij zelf met heur heele kudde niet komen en kon, en waarom zij dan ook van ons hetzelfde verhoopte.

DIE OOK nog wat verhoopt is dien 18 jarigen foorkramers jongen die na 14 jaar zwerven terug op zoek is gegaan naar zijn ouders van wie hij 3 jaar oud zijnde zou zijn gestolen.

Te Namen van waar hij zegt afkomstig te zijn, is heel de stad in beroering. Het schijnt dat er al een en veertig moeders zijn die in hem een verloren zoon erkennen en nog erger, reeds zeshonderd acht en negentig jonge dochters hebben hem zijn portret gevraagd. Het gemeentebestuur zal Zaterdag vergaderen om over 't geval te beslissen, het schijnt dat, om de geweldige beroering te keer te gaan, de stad hem als haar zoon erkennen zal. Als hem maar niet te veel navolgers heeft is 't goede karotte.

VAN karotte gesproken is dees er toch ook een: bij een onzer nieuwbakken ministers.

— « Mijn grootvader heeft naam gemaakt als architect, mijn vader heeft propaganda gemaakt voor uw kamerkandidatuur — mijn oom is getrouwd met uw zuster, — en mijn nichtje heeft dezelfde naaister als uw vrouw ».

« Hm,..... en gij?

« Ik Ik wou ... een positie! »

DE DOODWROETERS der legerkom. (7 generaals!!!) zijn samengekomen in Brussel (natuurlijk) en ze hebben door madame van Beyeren in den Bon Marché waarvan ze goede klante is, vier en twintig dozijn zweetlappen laten bestellen.

Tegen Paschen zullen ze al besloten hebben of onze jongens 10 of 12 maand zullen moeten dienen. Aan 't front hadden ze daar zooveel tijd niet voor vanden.

STEMMEN doen de « députés » wel eenddelijk als het hun eigen zelven betreft. Voor den oorlog was hun vergoeding 000 fr., nu 25.000. Das niet te veel, maar onze gepensioeneerde sukkelaars die krijgen niet eens 3 maal zooveel als vroeger. Eerst Oomke, maar niets voor zijn kinderen.

IN LENINGRAD, de hoofdstad van de Bolsjevisten, schijnt er het anders toe te gaan. De mans hebben er al de natste stad van heel de wereld van gemaakt en de vrouwen om hun principepen eere aan te doen zuipen er als een spons. Bij het aansteken van haar stoof is er verledene week zoo'n geneverkruik van 86 jaar in brand gevlogen. Ze was er van doortrokken als nen oliekop. Awel santé zelle met zoo'n beschaving.

ONS STANCE kreeg van de kleermaker een jas van Snuffelator thuis en bij 't nazien van den overschot zei 't mensch: Zeg eens man, ik geloof dat ik bedrogen uitkom. Er was twee el te veel en nu krijg ik slechts een lapje van een paar vierkante centimeters terug. Heeft uw baas daar geen gewetenswroeging over?

— Neen, zei de loopjongen, een broek voor zijn zoontje.

MAAR WIE het wel wist was Jefke Klinkers, ge moet weten dat Jefke zonder het te weten onder nen auto stak, gelukkig zonder erge gevolgen.

— Waarom kijkt ge niet beter uit uw oogen? zei de sauffeur. — Het is uw eigen schuld, want ik ben een bedreven otomobielvoerder; ik doe 't al tien jaar.

Waarop Jefke: — Wat gezegt, ik ben ook geen beginneling! Ik loop al bij de dertig jaar.

DIE OOK loopt isde inbreker die verledene week bij Reepsnijder binnendrong. Uit haar slaap gewekt riep madam Reepsnijder: Fliep, ze zijn bezig het hout der venster te doorboren om het te openenen. Fliep die ze zijn draaipistool in de hand had gestopt bleef rustig staan. — Maar schiet er toch op! Wacht! antwoordde Reepsnijder (die een gierige pin is), laat eerst het venster openen onnoodig eene ruit te doorschieten!.....

EEN AARDIG avontuur viel een onzer directeurs van de nationale maatschappij van spoorwegen ten deel, toen de garde die hem niet kende, zijn coupon vroeg.

— Wat, hebt gij geen coupon?

— Neen, mijn gezicht is mijn coupon, zei de directeur, die eens grappig wilde zijn.

— Nu, dan reist gij eerste klas met een coupon van derde, antwoordde de garde. De directeur kon het er voor doen.

De Perekwatie der loonen voor het Personeel in Openbare Diensten

Door het Verbond van het Vlaamsch personeel der openbare besturen werd de volgende motie aan de pers gezonden:

« Het Verbond van het Vlaamsch Personeel der Openbare Besturen, in zijn bondsraadzitting van 18 December, kennis genomen hebbende van het koninklijk besluit van 16 December betreffende de nieuwe regeling van de wedden der ambtenaars en bedienden van den Staat.

Teekent krachtdadig verzet aan:

1) Tegen de afschaffing der veranderlijke bijwedde boven het indexcijfer 700;

2) Tegen de afschaffing van de verblijfplaatsvergoeding aan de bedienden met meer dan 17.000 fr. jaarwedde;

3) Tegen de vermindering van 3 t. h. en 7 t. h. op de vastgestelde barema's;

4) Tegen de ontoereikendheid van de wedden der lagere bedienden;

En gaat over tot de dagorde. »

Alle ware Vlamingen abonneeren zich op ons blad

STADSNIEUWS

APOTHEKERSDIENST. — 's Zondags is er maar één apotheek van stad open Apotheker van dienst: Michel Wyffels, Marktstraat.

MOEDERS: wacht niet langer de *MEDICA* zeep te gebruiken voor uwe kinders: Echte gezonheidszeep in alle apotheken verkrijgbaar aan 4,50 fr.

Zitting van den Gemeenteraad van Vrijdag 30 December 1927.

Een wel gevulde dagorde, meestendeels echter van bestuurlijken aard, waarover dan ook over 't algemeen na vlugge besprekingen overgegaan wordt.

Onze vriend Bourgeois door beroepsbezigheden belet was afwezig, alsook de Heer Gits.

De reinigheidsdienst werd toegekend aan Ad. Devos voor de som van nagenoeg 39200 frank. — Toelating werd verleend aan Mr Vandenbogaerde om een uitweg te verbreeden — het inrichtingsplan van stad dat reeds vroeger besproken werd is goedgekeurd. Goedgekeurd ook de plans en begrooting van de werken aan de Gemeenteschool (Stad school) waarvan het bestek daaromtrent 142000 frank beloopt.

Bij de vernieuwing van het belastingsreglement op muziek en speelinstrumenten werd er een oogenblik stilgehouden om het onderscheid tusschen piano, automatische piano, orchestrions en orgels en hunne verscheidene belastingen.

Op aanvraag der socialisten zal er daar gedurende het jaar op teruggekeerd worden.

Van wege het Schepencollege komt een voorstel van tegemoetkoming aan de kroostrijke gezinnen voor verbruik elektriek. — Die tegemoetkoming zal tot maximum 20 fr. per jaar voor gezinnen van 4 kinderen en 40 fr. per jaar voor gezinnen van 6 kinderen beloopen en van de eerste betaling van het jaar afgehouden worden. Met algemeene stemmen aanvaard.

Legaat Juffrouw Parvoise, en Rekeningen en begrooting der kommissie van openbaren onderstand wordt ook aangenomen.

Het laatste punt der dagorde de Begrooting voor 1928 was de groote brok van den avond.

De bespreking liep nog al vlot van stapel na eenige vragen om uitleg door Dewaele en Depoorter. De begrooting wordt goedgekeurd mits onthouding der H.H. Dewaele, Vandenbroucke en Depoorter.

Wat hebben wij, Katholieke Vlaamsche Nationalisten, uit die begrooting te leeren?

Er steekt veel goeds in, waarmede wij volledig akkoord gaan: het personeel, de politie krijgen [illegible] toonen. de inkomsten en juist geschat en laten het bestuur toe het jaar 1928 met een gerust vooruitzicht aan te vatten.

Verscheidene posten dier begrooting kunnen wij echter niet onvoorwaardelijk goedkeuren; onder meer de toelage aan het vrij onderwijs zonder wederzijdsche verplichting de politieke opinie huns meesters te eerbiedigen, opdat de naaste toekomst ons geen ander « geval Sarre » meer bezorge: de toelage aan de Vlaamsche leergangen der Hoogeschool van Leuven, zoolang er een enkel onzer vrienden uitgestoken blijft om zijn Vlaamsche nationale overtuiging, alsook een uitgave van 109,000 frank voor pompiersalaam en arsenaal, zoolang de woningscrisis zoo nijpend blijft in onze stad.

Daarom ook heeft onze vertegenwoordiger in de gemeenteraad zich onthouden bij de goedkeuring der begrooting.

Na enkele korte besprekingen liep de vergadering ten einde.

JAMMER. — Velen beklagen zich te laat dat ze geen verzekering namen op het leven, tegen brand en ongevallen, bij J. DENYS, *Wantje Pieterstraat, 30, Iseghem*, agent van Antverpia. Strikte geheimhouding. Volledige waarborg. Stel niet langer uit, want 't kan U morgen berouwen!

F. Vanhauwaert-Demeurisse
OMMEGANGSTRAAT 9F, ISEGHEM
Groote keus van alle winterartikels

Men vraagt te koopen aan hooge prijs:
Mollenvellen
Zich aanbieden of schrijven:
H. Brunell, Lakenstraat, 93, Brussel

Uit onze Inrichtingen

Spaarkas. — Meer en meer nieuwe leden komen bij in onze spaarkas. Meer en meer vrienden begrijpen 't nut en de noodzakelijkheid te storten in eigen inrichtingen. Vrienden versta uw plicht, beoog uw sterkte en doe nog heden Zondag een storting, ge hebt de gelegenheid elken Zondag van 9 tot 10 uur 's voormiddags.

Tooneelfeest — Door de welbekende tooneelmaatschappij «De Moedertaal» uit Roeselare wordt op 15 Januari in de zaal van 't Vlaamsch Huis opgevoerd, het boeiende stuk «Tropenadel».

De liefhebbers zorgen bijtijds voor hun toegangskaart.

ALLE VLAAMSCHE NATIONALISTEN STORTEN IN HUN EIGEN SPAARKAS

Familieziekenbond 't Volksbelang. — Deze week kreeg ieder lid de nieuwe tariefregeling ten huize. Het is dus verstaan, aan geen Iseghemsche leden worden nog medecijnen, door de heeren Dokters afgeleverd, terugbetaald. Wij vragen dat al onze leden zuinig van de voordeelen gebruik zouden maken Strenge kontrool zal worden uitgeoefend, ook in de vergoedingsdienst De werkonbekwamen moeten binnen de twee dagen hunne onbekwaamheid tot den arbeid op het bureel komen melden. Wie het verwaarloost ontvangt geen vergoeding.

We tellen thans meer dan 1900 leden en met een flinke propaganda hopen we in 1928 ons 2500e lid in te schrijven.

ALLE VLAAMSCHE NATIONALISTEN STORTEN IN HUN EIGEN SPAARKAS

Textiel- en vlasbewerkers. — Weversmisdag. Maandag a. s., 9 Januari, vieren wij onze feestdag. 's Morgens te 7 1/2 u bijeenkomst in 't Vlaamsch Huis Opgeleid door de Vlaamsche Harmonie gaan we naar de 8 uur mis in de kerk van het H Hart. Onder de H Mis is er offerande en na de Mis trekken we opnieuw stoetsgewijze naar 't Vlaamsch Huis alwaar de algemeene vergadering plaats grijpt met als dagorde:

1. Opening door 't muziek.
2. Verslag over de werking in 't verloopen jaar.
3. Onze actie voor loonsverbetering.
4. Bestuurskiezing.
5. Loting.

Vlas- en Textielbewerkers, als één man moet ge op post zijn en dit jaar moet ons feest meer dan ooit in deftigheid worden gevierd.

ALLE VLAAMSCHE NATIONALISTEN STORTEN IN HUN EIGEN SPAARKAS

Vrij Kristen Syndikaat. — In betrek met het kongres op 15 Januari, te 2 uur namiddag te Aalst gehouden, zullen deze week de voorbereidende bestuursvergaderingen plaats hebben. We vragen de bestuursleden, gezien de belang[illegible] van dat congres, te [illegible] op post zijn.

Sociale en Syndicale KRONIJK

De Staking bij de Borstelmakers.

De circulaire door de drie werkersvereenigingen verleden week onder de bevolking verspreidt heeft 'n geweldigen indruk nagelaten.

't Werd eens te meer bewezen dat het goede recht langs de zijde der werknemers ligt. De Heeren Patroons hebben het nog niet aangedurfd een van die aangehaalde feiten te logenstraffen of in twijfel te trekken. De werklieden blijven dan ook op hun standpunt, overtuigd dat recht eenmaal zegeviert De stilzwijgendheid der Heeren Patroons steunt de bevolking in hare meening dat inderdaad, met 'n beetje goede wil bij de Patroons, 'n konflikt vermeden was

Zaterdag l.l. riep de Heer Burgemeester de werkersafgevaardigden ten Stadhuize, ten einde te vragen of zij bereid waren besprekingen aan te knoopen op een der voorstellen bij de Par. Commissie ingediend.

Deze antwoorden dat ze nog nooit niets anders gevraagd hadden dan besprekingen over een nieuw kontrakt, en ze derhalve altijd bereid waren besprekingen te volgen. Daarop verklaarde de Heer Burgemeester dat hij zich wenden zou tot de Patroonsbond, met dezelfde vraag, en dat bij een instemmend antwoord, er deze week besprekingen zouden plaats hebben. Op de vraag der afgevaardigden aanvaarde den Heer Burgemeester desgevallend het voorzitterschap waar te nemen.

* * *

Bij de firma Decoopmam ontstond Maandag als gevolg aan 'n slechte toepassing der voorloopige overeenkomst, waarop de Patroon weigerde terug te komen, de staking

De tusschenkomst van het Vrij Kristen Syndikaat 'n bracht voorloopig nog geen oplossing.

Werkloosheid.

't Ongunstig weder stelde vele werklieden werkloos. 't Zijn de beste die zich in de vereeniging tegen werkloosheid verzekerden. De toepassing der meerdere werkloozenvergoeding treedt in met 1 Januari voor al dezen die hunne bijdragen verhoogden en wel met dezen verstande dat elk bij zijn categorie blijft t. t. z.:

wie recht hadt op 7 fr krijgt er 10 (cat. A); wie recht hadt op 6 krijgt er 8 fr. (cat. B); wie recht hadt op 5 fr krijgt er 7 (cat. C); op 4 fr. krijgt er 6 (cat. D); op 3 krijgt er 5 (cat. E).

ARDOYE.

Maandag a. s., 9 Januari, vieren wij ons aller feestdag

Wevers-Maandag.

Het zal een blijde dag zijn en een verpoozing tusschenin het werk van elken dag; we willen hem dan ook vieren op zijn Vlaamsch Ziehier ons programma:

1. 's Morgens H. Mis.

N. N. — Die zijn wij geweigerd door onze zeer katholieke (?) en zeer breeddenkende (?) geestelijke overheid. We kunnen dus geen H. Mis hooren. Daarom gaan we

2. Te 8 1/2 uur naar 't lokaal « De Zalm ». Aanspraak door den voorzitter. Daarna koffie met koeken.

3. Te 9 uur uitstap naar onze vrienden herbergiers onder geleide van weversmuzikanten.

4. Te 12 uur noenmaal in 't lokaal.

5 Na 't noenmaal, aanspraak door J. DECLERCQ uit Iseghem, waarna herkiezing van 't bestuur en tombola voor al de aanwezige leden.

6 Uitstap naar vrienden herbergiers te Coolscamp (niet in geval van slecht weder).

7 Verkoop per Amerikaansch opbod van een prachtig beeld voorstellende « Moeder » Vlaanderen en tot slot prachtige tombola met verschillende prijzen en verrassingen.

Werkbroeders en zusters, komt allen op, niemand mag onverschillig blijven. In onze vereeniging moeten we ons thuisvoelen. Onze vereeniging steunt op de samenwerking en de eensgezindheid van ons allen. Eén in denken, één in voelen, één in streven. Dat moeten we betrachten. Laat ons ook één zijn in vreugde Wanneer de anderen een zijn om ons te benadeeligen, te broodrooven, te vernederen of ook al den toegang der kerk te weigeren. laat ons dan toonen dat we niet vervaard zijn voor zulke lage middelen, laat ons toonen dat we zelf hooger staan dan onze tegenstrevers.

En daarom, wezen we blij; wezen we uitermate blij omdat we tegengewerkt [illegible] heid en dat bewijst ook de kleinzieligheid van degenen die hun gezag misbruiken om ons tegen te werken, Er wordt maar een ding van ons gevraagd: Volhouden! koppig volhouden, we zijn op de goede baan, vooruit!!

Komt dus allen op naar de feestelijkheden Maandag aanstaande, wij verwachten U.

HET BESTUUR.

—o—

Krisis.

Na de krizis in de stekjesnijverheid komen we stilaan in een krizis der steenkoolnijverheid. Af en toe vernemen we de sluiting van putten met kleine voortbrengst en telkens vermeerderen honderden mijnwerkers het stijgende getal werkloozen.

Voegen we daarbij dat de strenge vorst de bouwnijverheid heeft stil gelegd en het zal niemand verwonderen dat de armoede en de ontbering in vele arbeidersgezinnen heerscht.

En nergens spreekt men van den strijd tegen het duur leven, zelfs niet bij de socialisten die optochten hielden en protestmeetingen toen het indexcijfer minder dan 500 stond.

Vl. Nat. Arbeiderscentrale

Op Zondag 15 Januari, om 2 uur namiddag, in het Vlaamsch Huis, Molenstraat, 57, Aalst, stichtingsvergadering onzer centrale.

De dagorde vermeld de volgende punten:

1. Aanspraak door den heer Van den Berghe uit Aalst: « De noodzakelijkheid onzer beweging ».

2. Uiteenzetting door den heer De Clercq uit Iseghem: «Reglement-vorm propaganda ».

3. Bestuursverkiezing.

Alle leden worden aangezet aanwezig te zijn. Minstens dient 1 afgevaardigde voor 100 leden aanwezig te zijn. Het getal afgevaardigden is echter niet beperkt, wel de stemgerechtigden.

Deze vergadering belooft een sukses te worden over heel de lijn.

Eerstdaags krijgen al onze leden nog eene speciale uitnoodiging.

Van nu af kregen we benevens de toezegging van tegenwoordig zijn van al de gemeenten uit het Aalstersche en Ninoofsch ook toetredingen van Ronse, Kortrijk, Sweveghem, Deerlijk, Moeskroen, Heule, Iseghem, Roeselaere, Ardoye, Rumbeke, Oost-Nieuwkerke, Thielt, Oost-Rozebeke, Brugge, Yper.

De Huishuurwet in 1928

We ontvangen zeer vele vragen over de huishuurwet en de verhoogingen.

Hierbij een zeer duidelijke en breedvoerige beantwoording, overgenomen uit « Vooruit », Gent :

Op 't oogenblik van de vernieuwing van 't jaar, zullen vele huurders van hunnen huuraar hun Nieuwjaarsgeschenk krijgen onder vorm van opslag van huishuur.

Nu de woonkrisis nog groot is, wordt voor elkeen de kwestie van de woning en den huurprijs van het hoogste belang.

De wet heeft het maximum van den huurprijs bepaald, dien de huuraar eischen mag. Daarboven heeft hij geen recht. De huurder mag meer betalen, als hem dit bevalt ; de huuraar heeft alsdan het voordeel het overschot te ontvangen, maar hij stelt zich bloot dit geld te moeten teruggeven en daarenboven de onkosten te betalen van het proces, indien de huurder zich tot het gerecht wendt.

Maar, volgens de wet, heeft de nieuwe huurprijs een tweede gevolg : hij bepaalt het tijdstip van het verval van *prorogatie*, dat wil zeggen het tijdstip, waarop de eigenaar het recht heeft de uitzetting van den huurder te vragen, zonder dat deze eene verlenging van pacht mag eischen.

In dit dubbel opzicht is de zaak dus zeer belangrijk voor de huurders.

Maar hoe zal men de nieuwe huishuur berekenen ?

De basis is de huishuur van vóór den oorlog. Was het huis vóór den oorlog aan een normalen prijs verhuurd, dan is de berekening zeer gemakkelijk. Maar moeilijker wordt het, wanneer de eigendom na den oorlog werd verhuurd of wanneer er sprake is van het verhuren van één of meer kamers.

Wanneer de twee partijen redelijk zijn, zullen zij elkaar gemakkelijk verstaan, indien zij, door vergelijking, de waarde van de huishuur bepalen, die deze zou geweest zijn in 19 4.

In geval van niet overeenkomen, noemt de Vrederechter gewoonlijk een expert, meestal een ontvanger-beheerder, die op zijn beurt, door vergelijking, de huurwaarde van 1914 bepaalt.

Hieruit volgt dus, dat elke huurder van een huis, van een kamer of van verschillende plaatsen er alle belang bij heeft, de huurwaarde van 1914 te bepalen of te doen bepalen van het huis of het deel ervan, dat hij bewoont.

Veronderstellen wij dus, dat die huurprijs van 1914 bepaald zij, dan worden drie nieuwe vragen in 1928 gesteld :

1. Welke verhooging moet men betalen ?

2. Van wanneer moet die verhooging betaald worden ?

3. Welke zijn de eigendommen die niet meer onder de toepassing der wet vallen ?

VRAAG I. — **Welke verhooging moet men betalen ?**

De verhooging is niet dezelfde voor al de huizen en voor al de gemeenten. Zij hangt af van de bevolking der gemeente Volksoptelling van 1921).

Bijv. Een huis vóór den oorlog te Ledeberg, verhuurd aan 46 fr. zal in 1928 460 x 3,25 of 1495 fr. betalen. In Gent zou men voor hetzelfde huis 460 x 1380 fr betalen. Dit komt omdat de wet drie soorten van verhuringen onderscheidt. De 1e soort verdwijnt in 1928, want de huizen van die soort vallen *onder toepassing van het Gemeene Recht* Het zijn de huizen vermeld onder letter C van de volgende tabellen.

Hier is het zeer belangrijk voor de huurders te weten wat beteekent *het Gemeene Recht*.

In dit artikel komen geene politieke overwegingen van pas. doch het is noodig de belangrijke gevolgen te doen uitkomen, welke het *terugkeeren tot het Gemeene Recht* voor zekere huurders zal hebben.

Het Gemeene Recht is het recht van den eigenaar, zijnen eigendom terug in bezit te nemen, zonder gelijk welke voorwaarde ; en den huurder uit te zetten, of hij een woonst hebbe of niet ; hem den huurprijs te vragen die hem bevalt ; *'t is de wet van den willekeur van den eigenaar* — 't is een vreeselijk stelsel in de tegenwoordige tijden van woonkri is.

Maar de wet heeft het alleen in 1928 willen toepassen *op de eigendommen van zeker belang*. (Zie de tabellen die volgen.

De eigenaar van zulke huizen heeft dus het recht zijn eigendom op te eischen, maar hij kan zulks niet *onmiddellijk* doen : hij moet zijnen huurder 3 maanden op voorhand verwittigen, en die verwittiging mag maar gedaan worden in 1928 *op den dag overeenkomende met de ingenottreding*.

Voorbeeld : Een huurder is in een huis gekomen den 1 Oogst 1904 Den 1 Oogst 1928 houdt zijn recht op. Indien de eigenaar hem dan de huur opzegt, heeft de huurder 3 maanden nadien het recht niet meer, zich op de wet der huishuur te beroepen ; hij moet het huis verlaten of de huishuur betalen door den eigenaar geëischt.

* * *

En de hofsteden ?

De wet heeft ze in 2 reeksen verdeeld.

I. — De hoeven, die vóór den oorlog 350 fr of meer betaalden en ten minste 1 hectare groot waren. Voor deze wordt het *Gemeene Recht* toegepast in 1928 (meestal van af Kerstdag).

II. — De hoeven die min verhuurd werden in 1914 dan 350 fr., en min dan 1 hectare groot, worden verhuurd aan 1914 x 3 voor 1928.

Men kan dus den toestand der huurders van eigendommen in de twee Vlaanderen samenvatten, volgens de tienjaarlijksche volksoptelling, in den Moniteur verschenen van 2 September 1921, volgt:

GENT, 165,910 inwoners.

A. — *De huurprijs van vóór den oorlog, die de 1800 fr. niet overtrof, wordt vermenigvuldigd met 3 voor 1928.*

B. — *De huurprijs van vóór den oorlog, tusschen 1800 en 2400 fr. wordt vermenigvuldigd met 3,25.*

C. — *De huurprijs boven 2400 fr. vóór den oorlog valt in het Gemeene Recht.*

* * *

BRUGGE, 54,308 inw.

A. — *De huurprijs van vóór den oorlog, niet grooter dan 1350 fr. wordt vermenigvuldigd met 3.*

B. — *De huurprijs van vóór den oorlog, tusschen 1350 tot 1800 fr. wordt vermenigvuldigd met 3,25.*

C. — *De huurprijs boven 1800 fr. valt in het Gemeen Recht.*

* * *

AALST, 36 160 inw. ; ST NIKLAAS, 34,651 inw. ; KORTRIJK, 36.767 inw. ; OOSTENDE, 47,075 inw. ; ROESELAERE, 25,791 inw.

A. — *De huurprijs van vóór den oorlog, niet grooter dan 720 fr. wordt vermenigvuldigd met 3.*

B. — *De huurprijs van vóór den oorlog tusschen 720 en 960 fr. wordt vermenigvuldigd met 3.25.*

C. — *De huurprijs boven 900 fr. valt in het Gemeene Recht.*

* * *

RONSE, 22,047 inw. ; ST AMANDSBERG, 16 975 inw. ; LOKEREN, 23,187 inw. ; WETTEREN, 15 931 inw. ; MEENEN, 17 805 inw. ; MOUSCRON, 23,382 inw. ; IEPEREN, 17,497 inw.

A. — *De huurprijs van vóór den oorlog, niet grooter dan 675 fr. wordt vermenigvuldigd met 3*

B. — *De huurprijs van vóór den oorlog tusschen 675 tot 900 fr wordt vermenigvuldigd met 3,25.*

C. — *De huurprijs boven 900 fr. valt in het Gemeene Recht.*

* * *

Denderhoutem, 5,005 inw. ; Erembodegem, 6 450 inw. ; Geeraardsbergen, 12 573 inw. ; Haeltert, 5,023 inw. ; Lede, 6,650 inw. ; Ninove, 9.705 inw. ; Sottegem, 5 099 inw. ; Audenaerde, 6,707 inw. ; Cruyshautem, 5,500 inw. ; Nederbrakel, 5,109 inw. ; Asschede, 5,677 inw ; Bassevelde, 5.446 inw. ; Eekloo, 13 589 inw ; Maldegem, 10 724 inw. ; Selzaete, 7 607 inw. ; Aelter, 7,010 inw. ; Evergem, 8,887 inw. ; Gentbrugge, 14,789 inw. ; Ledeberg, 13,759 inw. ; Meirelbeke. 6,977 inw. ; Melle, 6,161 inw. ; Moerbeke 6,301 inw. ; Sleydinge, 5,407 inw. ; Somergem, 5,658 inw. ; Drongen, 5,321 inw. ; Wachtebeke, 5,404 inw. ; Waerschoot, 6,180 inw. ; Beveren, 11,942 inw. ; Exaerde, 5,086 inw. ; Rupelmonde, 4,359 inw ; St Gillis-Waas, 5.283 inw. ; Sinay, 5,341 inw. ; Stekene, 8 585 inw. ; Temsche, 12,647 inw. ; Zwijndrecht, 7.532 inw. ; Basserode, 5,293 inw. ; Calcken, 5,271 inw. ; Lebbeke. 9.472 inw. ; St Gillis Dendermonde, 6.746 inw. ; Dendermonde, 8,925 inw. : Waasmunster, 5,794 inw. ; Zele, 14,633 inw. ; Assebrouck, 5.322 inw. ; Blankenberghe, 6,903 inw. ; Heyst, 5,556 inw. ; Oedelen, 5,136 inw. ; Oostcamp, 6,782 inw. ; Ruddervoorde, 5,015 inw. ; St André, 7,872 inw. ; Thourout, 11,116 inw. ; Cuerne, 6,173 inw. ; Deerlijk, 5,755 inw. ; Harelbeke, 8 598 inw. ; Heule, 5,763 inw. ; Swevegem, 5.964 inw. ; Waeregem, 9,089 inw. ; Wevelgem, 9.064 inw. ; Clercken, 5,520 inw. ; Couckelaere, 6,074 inw. ; Eernegem, 5,262 inw. ; Ichtegem, 5,849 inw. ; Ardoye, 6,541 inw. ; Ingelmunster, 7,100 inw. ; Iseghem, 13,918 inw. ; Lichtervelde, 6 621 inw. ; Moorslede, 7,616 inw. ; Ruinbeke, 6,693 inw. ; Meulebeke, 9,627 inw. ; Zwevezeele, 6,030 inw. ; Thielt, 11.672 inw. ; Winghene, 8.184 inw. ; Commines, 6 891 inw. ; Langemarck, 7 318 inw. ; Ploegsteert, 5 298 inw ; Poperinghe, 13,210 inw. ; Wervick, 9 971 inw.

A. — De huurprijs van vóór den oorlog niet grooter dan 450 fr. wordt vermenigvuldigd met 3.

B. — De huurprijs van voor den oorlog tusschen 450 en 600 fr. wordt vermenigvuldigd met 3,25.

C. — De huurprijs boven 600 fr. valt in het gemeene recht.

* * *

Al de andere gemeenten van Oost- en West-Vlaanderen hebben een bevolkig van min dan 5 000 inwoners.

A. — Den huurprijs van voor den oorlog niet grooter dan 225 fr. wordt vermenigvuldigd met 3.

B. — De huurprijs van voor den oorlog tusschen 225 tot 300 fr. wordt vermenigvuldigd met 3,25.

C. — De huurprijs boven de 300 fr. valt in het gemeene recht.

* * *

Samenvatting : Zoek eerst op de tabellen de gemeente waar gij woont.

Kijk nu, volgens uwen huurprijs van vóór den oorlog, in welke reeks gij valt : in A, B of C en zie het besluit.

VRAAG II. — **Van wanneer moet die verhooging betaald worden ?**

Voor enkele dagen schreven « Le Soir » en « La Libre Belgique » met reden dat de wet niet klaar is. Als men inderdaad de wet leest, zou men kunnen denken dat de huurder de verhoogingen moet betalen :

1. van af den 1 Januari 1928 ; of
2. van af den 1n keer dat hij huishuur betaalt na den 1n Januari ; of
3. van af den dag overeenkomende met de ingenottreding van den huurder.

Ziedaar drie meeningen, *die met den tekst der wet in de hand, kunnen verdedigd worden.*

« Brood op de plank voor de advokaten » zal men zeggen, indien de eigenaar nr 1 wil toepassen, terwijl de huurder, voor zijn profijt nr 3 verkiest !

Maar, die overdreven is, heeft altijd ongelijk en, gelukkiglijk voor de huurders, schijnt het, dat de vrederechters zich hebben akkoord geteld om den « guldenmiddelweg » te verkiezen : *De huurprijs zal slechts verhoogd worden van af den 1n vervaldag na 1n Januari.*

Voorbeeld : Een huurder, die per drie maanden betaalt, wiens trimester den 1n Januari begint, zal de verhooging betalen van af 1n April.

De werkmanswoningen, waarvan de huurprijs per week betaalt wordt, zullen de verhooging van af 8 Januari, en alle verhooging vroeger geeischt, is onwettig.

VRAAG III. — **Welke zijn de eigendommen die niet meer onder de toepassing der wet vallen ?**

Zie de tabellen der gemeenten, die voorop gaan : Al wie volgens den huurprijs in de reeks C. valt, in gelijk welke gemeente, komt in 1928 onder toepassing van het gemeene recht.

Advokaat LOGTENBURG.

Een bekentenis

De algemeene sekretaris der socialistische syndikale kommissie schrijft in « Le Mouvement Syndical Belge » :

« De Staatsfinanciën reeds zoo beschadigd onder de regeeringen Theunis en den loop der jaren 1921-1925 kregen den genadeslag wanneer in Maart 1926 het Belgisch geld van 100 tot 150 per honderd van zijn waarde verloor. De regeering Poullet Van der Velde werd vervangen door de regeering Jaspar-Franqui, die er in gelukte — na eenige maanden — de Belgische frank te stabiliseeren op een vaste waarde van 175 franken voor een pond.

Op den slag waren de van 1915 tot 1921 veroverde voordeelen voor een groot deel der Belgische werkers bevolking verloren. »

M. Mertens vergeet er bij te voegen dat er vier socialistische ministers in de regeering zaten en mede de maatregelen hielpen doorvoeren die overwegend onze werkliedenbevolking hebben getroffen.

* * *

In een in « Le Peuple » verschenen artikel, schrijft niemand minder dan de socialistische voorman de Brouckère over de stabilisatie :

« .... En ten eerste, de spaargelden van al « de kleine menschen » zijn verminderd in de verhouding van de waarde van den frank, hetzij van 175 op 107. Indien men zelfs rekening houdt met de vermindering van den prijs van het leven, overtreft het verlies in groote mate een derde.

En anderzijds zijn al de loonen verminderd in dezelfde schrikwekkende verhoudingen zonder dat de werklieden er het grootste deel konden van herwinnen door hunne syndicale actie. Het volstaat de statistieken van het internationaal arbeidsbureel na te gaan om te bestatigen dat hun loon op dit oogenblik tusschen de laagste der wereld is. »

En dat alles dank zij de stabilisatie Jaspar-Franqui waaraan de socialisten hunnen steun, hun goedkeuring en medewerking hebben verleend.

De onvrijwillige werkloosheid in België in November 1927

Op 605,471 leden van 145 kassen van verzekering tegen onvrijwillige werkloosheid, was het getal volledig werklooze arbeiders op 3 December, (laatsten werkdag van de laatste week van November) 8,442 ('t zij 1.4 t. h.) Deze verhouding was 1.4 t. h. de vorige maand en 1.4 t. h. in November 1926 Op den zelfden datum waren 20,506 verzekerden ('t zij 3.4 t. h. tegen 3.5 t. h. de vorige maand en 2.5 t. h. in November 1926) bij tusschenpoozen werkloos.

In het geheel gingen gedurende deze maand 289,968 dagen verloren, 't zij 120 per duizend aangeslotenen en per week, tegen 112 de vorige maand en 101 in November 1926.

Indien men als vergelijkingscijfer (100) het getal neemt gedurende dewelke de verzekerden hadden kunnen werken, vertegenwoordigen de verloren dagen 2.00 t. h. in November 1927, 1.86 t. h de vorige maand en 1.67 t. h. in November 1926.

Leest en verspreidt ons blad

De nieuwe Minister van Spoorwegen aan het werk

We ontvangen de vragen en antwoorden van 29 December 1927...

De heeren Van op den Bosch en De Backer, volksvertegenwoordigers, stelden verschillende belangrijke vragen aan den heer Lippens die op alle met dezelfde formuul antwoordt :

Ofwel : De vraag werd overgezonden naar de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen die er het noodig gevolg zal aan geven ;

Ofwel : De regeering moet niet tusschen beide komen in deze zaak, die uitsluitend tot de bevoegdheid van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen behoort.

Belanghebbenden moeten zich richten tot hun hiërarchieke of hun vroeger hiërarchieke oversten. »

In andere woorden beteekenen die antwoorden : het gaat ons niet aan, we hebben er niets in te zien, de Nationale Maatschappij is de baas.

In de versjaehering van de Spoorwegen hebben we nooit iets anders beweerd en het blijkt reeds bij de eerste ministerwisseling in z'n volle draagkracht.

Het beheer van Spoorwegen ontsnapt alvast voor een zeer belangrijk deel aan den parlementairen kontrool.

Minister Anseele heeft destijds z'n best gedaan om de brutale waarheid ervan te verdoezelen ; de eerste reactionair die hem aan het beheer opvolgt schrikt voor de erkenning hiervan niet achteruit.

Dat is een van de zoovele « heilzame » gevolgen van de stabilisatieplannen der bankiersdiktatuur.

Bij de Drukkers

Naar een mededeeling van « La Libre Belgique » zou de Federatie der Drukkersgasten een motie aangenomen hebben — met het oog op haar kongres — luidende als volgt : (we vertalen)

« In acht nemende dat de huidige economische krisis gevaar oplevert een groot deel der arbeiders van het boek zonder werk te zetten ; dat de gevolgen dezer krisis ten zeerste vermoeilijkt zijn door de technische ontwikkeling in het boekbedrijf, door de rationalisatie en andere voortbrengstmethoden ; dat de snelle en stijgende ontwikkeling van het machienisme gevaar biedt een bestendig leger van werkloozen te scheppen,

besluit :

aan het gewoon Kongres van de Federatie der drukkersgasten, dat plaats heeft op Sinksen 1928 voor te stellen,

de vermindering der werkuren in het algemeen en van de machienen met hooge produktie in 't bijzonder na te streven, het is te zeggen voor de zetmachienen, rotatiepersen en alle andere machienen met hooge voortbrengst 38 1/2 u. en voor de andere beroepen 42 uren.

« L'Etoile Belge » in een artikel hiertegen gericht haalt aan dat er in 1846 in België 5.376 en in 1910 35.067 werklieden in dat bedrijf waren.

Het zou verkeerd zijn die vermeerdering uit te spelen tegen de motie van de letterzetters ; veel andere faktoren hebben de uitbreiding van het boekbedrijf in de hand gewerkt.

Zeker is er een betrekkelijk scherpe krisis in het boekbedrijf en dienen er naar middelen gezocht om in deze te verhelpen.

Zou het Ministerie van Nijverheid en Arbeid deze kwestie niet eens instudeeren ?

We zijn overtuigd dat er ook langs andere wegen degelijke middelen kunnen gevonden worden om de heerschende krisis in het belang der werklieden als van hun bedrijf zelf, op te lossen.

Is de landbouw een nijverheid ?

Het woordje nijverheid werkt fasciseerend op de massa. « Nijverheid » voor u neemt elkeen eerbiedig zijn hoed af, kijkt met respekt naar u op !

Doch laat ons ernstig zijn. Wanneer kan men, mag men van nijverheid spreken ?

Moet er daarom noodzakelijk ergens een hooge schouw staan ? Al te belachelijk.

Moet men daarom volstrekt stoom of elektriciteit bezigen ? Verdient menschelijke bedrijvigheid slechts den naam van nijverheid wanneer kapitaal en arbeid in twee verschillende handen berusten ?

Handel bestaat in het aankoopen en verkoopen van allerlei produkten *zonder* dat deze produkten eenige verandering ondergaan tenzij... een prijsverandering,

De nijverheid nu gaat een stap verder. In algemeene regel *verandert* de nijveraar grondig zijn produkten, door samenvoeging van verschillende grondstoffen ; door een reeks mecanische, scheikundige of andere bewerkingen ontstaat een nieuw produkt.

Als nijverheid wordt ook aanzien de uiterlijke verandering van een produkt, uiterlijke verandering welke een waardevermeerdering ten gevolge heeft.

Een paar voorbeelden zullen dit klaarder maken.

Brouwerij. Grondstoffen zijn : mout, water, hop en in 2en rang suiker en gist. Al deze stoffen worden samengebracht, dank zij de verschillende machienen en bewerkingen ondergaan zij grondige veranderingen om ten slotte het leven te geven (als ik me zoo mag uitdrukken) aan een gansch nieuw produkt : Bier.

Diamantnijverheid. De ruwe diamantsteen wordt slechts geslepen, ondergaat dus loutere uitwendige veranderingen, zijn natuur zelf verandert niet doch vermeerdert de waarde op 'n aanzienlijke waarde.

Is zoo opgevat de landbouw insgelijks een nijverheid ?

We aarzelen niet hier kordaat op te antwoorden : Ja ! en in al zijne takken.

Klaarheidshalve halen we nog voorbeelden aan.

Veeteelt.

Grondstoffen zijn hier de verschillende voeders, machien is het dier, Het dier (machien) nu verandert deze grondstoffen in heel andere produkten : vleesch, melk, eieren, enz...

Plantenteelt.

Mag men zeggen dat plant en zaad een hetzelfde zijn ? Volstrekt niet alhoewel in het zaad de kiem ligt van alle plantendeelen. Niemand nu zal ontkennen dat de handelswaarde van de enkele kilos zaad welke men uitgestrooid heeft niet merkelijk verschilt van dezen der duizend kilos en meer bekomen tarwe of ander gewas. Hier vervult het zaad feitelijk de rol van machien gevoed en in gang gezet door de meststoffen, de grond, de warmtegraad enz...

Besluit : De landbouw is dus goed en wel een nijverheid.

De Staat moet zich evenveel aan den landbouwer interesseeren als aan de andere nijverheden. Doet hij dit niet of doet hij het slecht (hetgeen we in één der volgende bijdragen hopen te bewijzen) dan is hij in fout, niet op de hoogte van zijn taak.

De landbouw is een nijverheid. Waarom dan op den landbouw evenals op andere nijverheden de moderne uitbatingsmethoden niet toegepast ? Waarom op dit gebied niet even doelmatig gewerkt als elders ? Waarom ?

Ook hier heeft de Staat schuld daarbij van den Belgischen Staat moet Vlaanderen's landbouw niet veel verwachten, het bestaan van dien Staat is gekoppeld aan het bestaan der mijnnijveraars, konstruktiewerkhuizen, banken, (ook dat bewijzen we eens.)

MAAR ook de landbouwvereenigingen hebben hier schuld, zij lijden aan gebrek aan initiatief, mangel aan durf, mangel aan gezonde ondernemingen en handelsgeest... Misschien is dit alles het gevolg der kortzichtigheid onzer landbouwers, misschien wel... doch dan is een redding mogelijk !

DE GROOTE

TEKOOPSTELLING

VAN

WITGOED

DER GROOTE MAGAZIJNEN

A L'

INNOVATION

TE GENT

IS VASTGESTELD OP

Maandag 16 Januari 1928

Voor 't gemak van den aankoop en voor den volkstoeloop der eerste dagen te voorkomen, zullen de koopwaren ten toon gesteld en kunnen voorbehouden worden van af

Donderdag 12 Januari

Het WITGOED van l'INNOVATION is met juistheid geprezen door zijne kwaliteit en lage prijzen

Vraagt ons onzen bijzonderen catalogus voor WITGOED

Koopt het Vlaamsche boek :

Eer Vlaanderen vergaat

door Ivo DRAULANS.

Onder dezen deknaam verschuilt zich een onzer beste Vlaamsche schrijvers en strijders, die zijn ziel heeft uitgestort in dat schoone boek, dat door heel Vlaanderen moet en zal gelezen worden.

Gewone uitgave 7,50 fr.
Prachtuitgave 15 fr.

IS VERSCHENEN

en te koop in Volksverheffing-Boekhandel, Onderwijsstraat, 14, Aalst :

A. VERWEY VONDELS VERS (33 fr. gen. en 45 fr. gebonden). Een diepgaande doch bevattelijke ontleding van het heele dichtwerk van Vondel ; onmisbaar voor alle ernstige bibliotheken.

WARD AUWELEER, DE FERDE (16 fr. gen. en 50 fr. geb. op Hollandsch.)

Een frissche vloeiende roman van een jong Vlaamsch schrijver.

FELIX TIMMERMANS' PALLIETER KALANDER 1928 (37,50 fr.

Onnoodig aan te bevelen ! Deze kalander, die tafereelen uit het Liersche begijnhof weergeeft, is zeker het schoonste wat Timmermans op dit gebied gemaakt heeft.

1001 DAG (33,50 fr. ing. en 44,50 geb.)

Tegenhanger van de 1001 Nacht. De rijkste fantazie van het Oosten in tooverachtige vertellingen, die door iedereen mogen gelezen worden. Rechtstreeks uit het Perzische in onze taal overgebracht. De geheele verzameling zal 5 deelen beslaan.

A MUSSCHE, TWEE VADERLANDEN (40,25 ingen. en 51,75 fr. geb.)

DIRK COSTER, NIEUWE GELUIDEN (26,00 frank ingen. en 37,50 fr. ingeb.) derde vermeerderde druk

MARNIX GYSEN, HET HUIS (25,00 fr. gen.) tweede vermeerderde druk.

Kinderboeken :

H. VAN TICHELEN, SPROOKJES EN VERTELLINGEN UIT DEN VREEMDE. I FIEDELDIDON, II JAAK EN DE BOONSTAAK (7,50 fr gen. en 9 fr. gekartonneerd).

Dit zijn de twee eerste nummertjes van een gansche serie Sprookjes en vertellingen uit vreemde talen (uit het Perzisch en het Japansch) overgenomen. Er zijn tooverachtige dingen onder en de meeste zijn splinternieuw, wat zeker aan onze kinderen welkom zal zijn. De vertaling is uitstekend en de moole boekjes zijn met verrukkelijke plaatjes versierd.

V DE MEYERE, VLAAMSCHE VOLKSVERTELSELS : VAN DEN GOUDEN VOGEL DIE SPREKEN KON DE DRIE VEEREN VAN VOGEL VEEN DE 3 GEBR EDERS EN 8 WONDERE MANNEN. (Ieder deeltje 5 fr.)

Dit zijn uittreksels van voor kinderen geschikte vertellingen uit het standaardwerk van dezen folklorist « De Vlaamsche Vertelselschat », waarvan binnenkort het tweede deel van de pers komt. Eveneens geïllustreerd ; goede en goedkoope lectuur voor kinderbibliotheken en gezinnen.

DE KLEINE VLAMING (1926-27) (5 fr. gen. en 6,50 fr. geb.).

Gebonden jaa it Vlaamsch kindertijdschriftje. Zeer aan te bevelen als St. Niklaas en Nieuwjaarsgeschenk. Inhoud : vertellingen, wetenschap, levensbeschrijvingen, raadselprijskampen, enz., enz.

AUE. HAVERMANS, ONS TERRARIUM (5 fr. genaaid.)

Tegenhanger van het vroeger verscheAquararium. Zeer aan te bevelen aan de leergierige jeugd en aan onderwijzers en ouders, die in school of in huiskamer op goedkoope en gemakkelijke wijze een aquarium of terrarium willen inrichten.

Van den geestigen schrijver FELIX TIMMERMANS :

	Ingen.	Geb.
1. Pallieter, 8e form,	fr. 22,—	30,—
2. Schemeringen van den dood	18,—	30,—
3. Boudewijn	36,—	46,50
4. De zeer schoone uren van Jufvr. Symforosa Begijntje		15,—
5. Het Kindeken Jezus in Vlaanderen	22,—	30,—
6. Uit mijn rommelkas rond het ontstaan van Pallieter en Kindeken Jezus		15,—
7 Anne Marie	22,—	30,—
8. Driekoningen Tryptiek	12,—	15.—
9 De Pastoor uit den bloeienden wijngaard	22,—	30,—
10. Het Keerseken in de Lantaarn	22,—	30,—
11. Naar waar de Appelcienen groeien	30,—	39,—
12. Schoon Lier	30,—	39,—
13. Mijnheer Pirroen	12,—	15,—
14. En Waar de Ster bleef Stille Staan	12,—	15,—
15. Leontientje	12,—	15,—

Bij afname van de geheele verzameling is de prijs van de 15 deelen, ingenaaid 250 fr., gebonden 370.

Van Kampen's keurboeken

P. Raeskin, Pastoor Horsman.

« Een heel knap boek. » Is. Quérido.

« ..... voortreffelijk van compositie. » Herman Robbers.

« Een zeer liefdevol en in elk opzicht uitnemend en zorgzaam geschreven werkje. » M. H. Van Campen.

Hieronder volgen, in alphabetische volgorde, een opsomming der veschenen deelen :

Lode Baekelmans, Tille.

« Lode Baekelmans, uwe vroegere werken kan men waardeeren, dit : Tille, zal men lief hebben. Dr Robert Foreck.

Lode Baekelmans, De Idealisten.

« .... Wat wij voornamelijk als het karakteristieke van dezen schrijver moeten naar voren brengen is zijn zacht, wijsgeerig pessimisme, zijn wereldwijze, gedempte droefgeestigheid, welke zijn teederheid doordrenkt en zijn glimlach verinnigt. » Karel Wasch.

Lode Baekelmans, Mijnheer Snepvangers.

« Het is alles zoo geestig gezien en zoo gewoonweg, zonder pogingen om het nu eens echt mooi te maken verteld, dat men zich verkneukelt om het plezante gedoe. » Herman Middendoor.

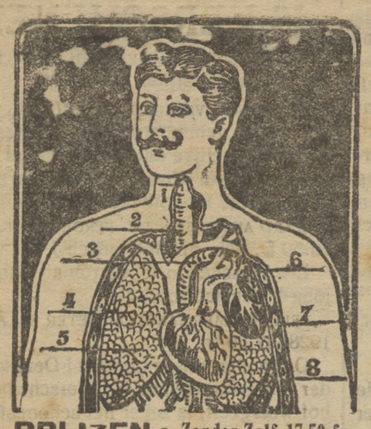

Belangrijk bericht !

Gij allen die min of meer onderhevig zijt aan borstkwalen : Bronchiet, Griep Asthma, Keelontsteking, Hoesten, Kuchen en Fluimen, indien gij tot hiertoe alles beproefd hebt zonder afdoend effekt te bekomen, indien gij hopeloos zijt en mismoedig, vergeet niet dat er een middel is dat sinds 50 jaren duizenden en duizenden hopelooze gevallen genezen heeft. Neemt ook dit middel :

Borstbalsem Martin Toms, Resina zalf, Microbenpillen

Volgt de volledige behandeling voor zes weken waarvan het regelmatig gebruik de diepst ingewortelde borstziekten uitroeit en geneest, en aldus 't best voorbehoedmiddel is tegen de tering en 't zekere geneesmiddel van **ASTHMA**

Schrijft om inlichtingen aan **MARTIN TOMS**, Apotheker-Specialist, 112, Wetstraat, Brussel of wendt U rechtstreeks tot uw apotheker die U het gevraagde zal bezorgen.

PRIJZEN : Zonder Zalf 17,50 fr., met Zalf 25 fr., Microbenpillen 12,50 fr., Maagdrank 20 fr., Behandeling voor 18 dagen 85 fr., Serie van 6 weken 185 fr.

BLOEDTHEE

OVERTREFT PILLEN, POEDERS EN CACHETTEN

voor het zuiveren van 't bloed

GENEEST ALLERBEST EN OP RADIKALE WIJZE :
uislag, puisten, speen, gemis aan eetlust, verstopping, draaiingen, gal, slijmen, enz.

IN ALLE GOEDE APOTHEKEN OF RECHTSTREEKS BIJ DEN UITVINDER

Apotheker Vandenbussche

49, RIJSELSTRAAT, 49, MEENEN

Prijs 4,50 frank *Prijs 4,50 frank* *Prijs 4,50 frank*

Het Oud Bier der is gekend voor

Brouwerij "De Arend,,

't gezondste, kloekste, aangenaamste

A. Louwaege-Verstraete, Cortemarck

In den Zilveren Vos

Alles aan zeer voordeelige prijzen

Onmogelijke concurentie
Verzorgd werk
Trouwe bediening

GEZUSTERS STROBBE

Gentstraat, 57, Isegem

Overgroote keus van alle slach van Pelsen en vellen mantels.

SCHUNKS
OPOSSUMSCHUNKS
MARTERS
VOSSEN
VELLEN OM TE GARNIEREN

MONO POEDERS

Onfeilbaar geneesmiddel tegen :
Hoofd- en Schele Hoofdpijn, Zenuwlijden, Hevige Tandpijn, Rheumatiek, Grippe

WAAROM ?

zijn de MONO POEDERS verkieslijk dan alle anders produkten van gelijken aard ?

OMDAT
zij onmiddelijk de hevige pijnen stillen.
zij altijd genezen daar waar alle andere geneesmiddelen mislukt hebben.
zij de maag nooit vermoeien.
zij door meestal de voornaamste geneesheeren voorgeschreven worden, om hunne menigvuldige genezingen, zelfs in de hardnekkigste gevallen.
zij, dank aan hunnen aangenamen smaak, door de moeilijkste personen gemakkelijk ingenomen worden.
zij in geen cachetten zijn, en dus door de teerderste magen verdragen worden.

TE KOOP IN ALLE GOEDE APOTHEKEN in doozen van : **12 pakjes 4,50 fr. — 25 pakjes 8,00 fr.**

Hebt gij pijnen in de lenden ?
Kunt gij moeilijk of pijnlijk uw water maken ?
Is uw water troebel of te sterk gekleurd ?
Lijdt gij aan jicht, heup of lendenjicht ?
Zijt gij door Rheumatiek gekweld ?
Zijn uwe voeten gezwollen ?
Is geheel uw lichaam ontsteld door een vuilen brand ?

? ? ?

Dit alles zijn de zekere kenteekens dat uwe **Nieren, Blaas of Lever** *ziekelijk zijn en gij zoohaast mogelijk uw toevlucht moet nemen tot eene ernstige en nauwkeurige behandeling met*

Dalila Pillen

EN

Samsom's Oliebalsem

Ontelbare getuigschriften van genezingen, bekomen door het gebruik van deze wondere geneesmiddelen, zijn het beste bewijs dat zij alleen in staat zijn bovengemelde ziekten spoedig en volledig te genezen.

VERKRIJGBAAR IN ALLE GOEDE APOTHEKEN :

VOOR UW

Schilder- & Behangpapier

WENDT U TOT HET HUIS

J. LEFEVERE-HUYSENTRUYT

Roeselaerestraat, 168, Iseghem

Magazijn van kleuren en vernissen.
Groote keus van sponsen en zeemvellen, matten, tapijten, traploopers en karpetten

Trouwe bediening Lage prijzen

Laat uwe Geldzaken verzorgen door de

Fondsenbank

Naamlooze Vennootschap

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL
WETSTRAAT, 84 BRUSSEL

Bijbanken : Antwerpen & Kortrijk

Agentschappen :
Brugge, Crombeke, Poperinghe, Harelbeke, Moeskroen, Thielt.

Fondsenbank maakt deel uit van de groep Fondsenbank-Handelsbank-Noordstar.

Kapitaal en Reserven : 50.000.000 frank

BIJHUIS TE ISEGHEM
ROESELAERESTRAAT, 28

Leest aandachtig !

Voor uwe elektrische inrichtingen van drijfkracht, verlichting, verwarming, bellen. telefoon en radioinstellingen, wendt u tot 't huis

HENRI SIMOENS-SCHACHT
HONDSTRAAT, 14 ISEGHEM

Aankoop, verkoop en huur van nieuwe en okasie motors.

Alle herstellingen Spoedige uitvoering
Inlichtingen en beschrijvingen zonder verbintenis
Voordeelige prijzen

ZANNEKIN

DUBBEL BLOND BIER
gezond, kloek natuurlijk

Brouwerij St Louis
L. VERLENDE LOO

Alleenverkoop voor Iseghem en omliggende :
S.M. VLAAMSCH HUIS, ISEGHEM

Allergunstigste prijzen voor herbergiers en koffiehuizen

Neringdoeners, zoekt uw profijt !!

VOLKSAPOTHEEK

MICHEL VERHAMME

Roeselaresttaat, 82 Iseghem

Nauwkeurige uitvoering van alle voorschriften der Heeren Geneesheeren

Alle scheikundige produkten
Alle binnen en buitenlandsche specialiteiten

WAAROM ?...

Waarom hoesten al BORSTPILLEN LALEMAN U radikaal genezen ?
Waarom koorst of tandpijn lijden als CACHETTEN KEPHIL die doen verdwijnen ?
Waarom uwe kinderen niet vrijwaren tegen borstziekten als DROSELS BORSTBALSEM der *apotheek Laleman* daartoe de geschikte middel is ?
Waarom zelf ziek of zuchtig zijn als U ter *apotheek Laleman* alles kunt verkrijgen om U gezond te maken ?

DUS VOOR ALLES NAAR DE

Apotheek Florent Laleman
Brugstraat, 2 Iseghem
(bij de Gendarmerie)

Men draagt ten huize *Telefoon 63*

De schoonste kinders....
zijn deze die dagelijks gepoederd worden met

DULCIOR POEIER

Te kooop in alle goede Apotheken.
DE DOOS 1,50 FR.

GOEDE WAAR PRIJST ZICH ZELF

Voor uwe

Stoven, Kachels en Gasvuren

wendt u tot

Germ. Ghekiere-Duyck

Roeselaerestr. 88, Iseghem

Magazijn van verlakt, aluminium en genikeleerd keukengerief, waschkuipen in galvanisé, kinderbaden, waschfournoizen. — Groote kens van verlakte menagerestoven van de beste merken en buizestoven in eigen werkhuis gemaakt.

Gazinrichtingen Zink & Loodwerk
Spoedige bediening Matige prijzen

Koopt voor uwe kinderen

bij Verjaardag of andere plechtigheden des jaars.

Voor onze kleine Schilders

KLEUR- EN TEEKENBOEKEN.

Bont en Blauw, kleurblok fr. 4,50
De Briefkaartenschilder, reeks van 4 boeken. Per deel 3,—
Ons Teekenboek, reeks van 4 boeken per deel 1,80
Briefkaartenkleurboeken, per deel 1,80

Bijzonder aanbevolen

G. GEZELLE.
Vlaamsche Volksvertelsels. Met gekleurde omslag en 5 platen, geteekend door den kunstschilder K. Rosseeuw 4,50

HERMAN HENOT.
Kempische Volksvertelsels 7,50
Van dezen bundel zijn als afzonderlijke deeltjes verkrijgbaar :
Sagen uit de Kempen 4.50
Van slimmen Jan en dommen Sus 1.50
Het Tooverbeursje 1,50
Kaatje de Vondelinge en andere vertelsels 1,50

KAN. AMAAT JOOS.
Vertelsels van het Vlaamsche Volk, 3 bundels, elk 7,50
Van den eersten bundel zijn als afzonderlijke deeltjes verkrijgbaar :
Natuurverkl. Sprookjes 3,—
Van den gefopten Duivel 1,50
Vlaamsche Legenden 1,50
Van Duimpje en andere wondere Kinderen 1,50

Artistieke Prentenboeken

Albumformaat, gekartonneerd

JENNY DE BLOEME.
De Waterkindertjes. Een sprookje van twee heel kleine kindertjes. Gekleurde platen 27,00

ALFRED LISTAL.
Wat Lisette droomde 15,—
Gouden Regen 15,—
't Is lang geleden 15,—

Andere mooie Prentenboeken.

ANNIE HOMAN.
Grieksche Sagen voor kindereu 7,50
Het nieuwe Dierenboek stevig gekartonneerd 15,—
Idem, kleine uitgave 10,—

H. N. DE TREMERY.
Dik en Knuppie, een kaboutergeschiedenis, ingenaaid 4,—
Piet de Smeerpoets, groot formaat gekartonneerd 12,50
Hanna de Sloddervos, groot formaat gekartonneerd 12,50

« ONS THUIS SERIE »

DIETZ en LEOPOLD :
Plaaggeest; Een vroolijke middag; Een groote verrassing; Een gezellige droom; Kees zijn avontuur; In de Duinen; De avonturen van Jan; Moeders verjaardag; Jokko 't Aapje; Vacantie; Reuzepin.
Elk deel gekartonneerd, flink geïllustreerd 10,—

C. ASTAES. Uit Moeders jeugd 7.80
Vertellingen 7.80
Herinneringen 7.80
Kindervriendjes I 1.95
» II 1.95
» III 1.95
De wonderlijke dwerg 3,90

Al deze werken zijn op aanvraag te verkrijgen in *Boekhandel Volksverheffing*. Bij de prijs dient 0,60 fr. voor verzendingskosten worden gevoegd.

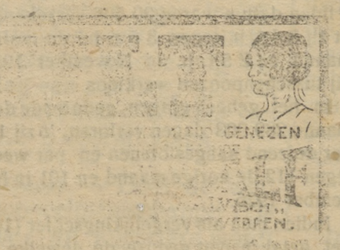

TE VERKRIJGEN
in alle Iseghemsche Apotheken

GROOT KLEIN

Wed. VANDE WALLE

ISEGHEM, Zuidkaai, 4. — **ROESELARE,** Trakelweg, 39.

Huishoudkolen
Machienkolen
Anthracieten
Smiskolen
Cokes

Artificiel « Monsbrand »
Kalk en Cement
Cement- & Ceramiektegels
Draineerbuizen
Pannen
Gleierstegels
voor muurbekleeding
Gegolfde en vlakke platen in asbestcement

Fabriek van Betonbuizen
Citernen
Steenputten
Cementpannen
Kiekenkoten
Betondalles
Watersteenen
Schouwen, muurbekleeding

Poutrellen
Smidsijzer
LTU-ijzer
Betonijzer
Peerdijzers en nagels
Timmermansgerief
Artikels voor stoven
Alam
Dakvensters

Fabriek van gegoten cimenttegels en marmermosaiektegels, merk V.

Fotografen Encadreurs
Kunstschilders

Probeert eens

met de produkten van

La Riga Sabenca

Vaartstr. 2, Roeselare

voor uwe kaderlijsten en kaders

Eene schoone voorraad in alle slach steeds voorhanden

KORTRIJKSCHE BOUW- EN HYPOTHEEKKAS

BUREEL :
Groote Markt, 1, Kortrijk
Spreekdraad 382. Spreekdraad 382.

Kantoor open alle werkdagen van 9 tot 12 en van 2 tot 5 uur.

ALLERHANDE INLICHTINGEN
over 't koopen, verkoopen van gronden en huizen, over 't overnemen van pachthoeven in Frankrijk.

OPMAKEN VAN PLANS EN BESTEKKEN
voor 't bouwen van huizen, villa's, fabrieken, enz.

— ALLERHANDE VERZEKERINGEN —
Brand - Leven - Ongevallen

GELDLEENINGEN
op vaste eigendommen aan de meest voordeelige voorwaarden.

DE VALLENDE ZIEKTEN !

EEN ENKEL GENEESMIDDEL zult gij vinden dat doelmatig is tegen deze wreede kwaal

HET IS DE **Poeder Epilepsia**

Prijs : 20 frank

die van af den eersten dag de aanvallen tegenhoudt — de genezing brengt aan allen die het goed gebruiken en nooit of nooit schadelijk is

Menigvuldige getuigschriften van genezing zelfs van gevallen die reeds meer dan 20 jaar duurden.

Te koop in alle goede apotheken of rechtstreeks bij den bereider

Apotheker Vandenbussche - Meenen

Volledige tekst met beschrijving, uitleg en behandeling der Vallende Ziekten wordt overal GRATIS gezonden op aanvraag.

PECTOIDS

Overtreffen allé andere zwarte pillekens tegen den hoest !

ZIJ KOSTEN ENKEL 4 FRANK !
UW APOTHEKER HEEFT ER !

Pectoïds geven U voortdurend een klare stem, een frissche mond, een aangename adem.

ZORG DAT GIJ ALTIJD UW DOOS OP ZAK HEBT !

Drukkerij « Volksverheffing » Aalst.
Onderwijsstraat, 14.